

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації**

**на тему «Підготовка майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи
в системі стратегічних комунікацій» здобувача ступеня доктора філософії**

Діденка Ростислава Олександровича

з галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка»

за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»

Публічна презентація проведена на кафедрі іншомовної освіти та міжкультурної комунікації Хмельницького національного університету

9 квітня 2026 року, протокол № 4.

1. Обґрунтування вибору теми дослідження. У положеннях низки нормативно-правових актів, що регламентують діяльність Української держави у сфері інформаційної безпеки, визначено завдання щодо набуття потенціалу інформаційного протидорства у різних секторах суспільно-політичної сфери, економіки та інформаційного простору загалом. Стратегічні комунікації інтегрують усі складові й можливості, необхідні для системної діяльності в інформаційному просторі. Метою стратегічних комунікацій є поширення стратегічного нарративу, необхідного для підтримки довгострокових стратегічних цілей держави. Важливу роль у цьому відіграють не лише політичні лідери країн, які мають можливість використовувати стратегічно важливі політичні канали міжнародного спрямування для поширення дискурсу, а й фахівці міжнародних відносин. На думку багатьох учених, міжнародні відносини, пов'язані з дипломатією, є основою для розвитку міжнародної та стратегічної комунікації на міжнародному рівні: взаємодія з дипломатичним корпусом різних країн, туризм, міграційні процеси, розвиток культурної сфери (кінематографії, театрального мистецтва, видавництва, моди, літератури тощо), навчальний і науковий обмін, розвиток бізнесу на міжнародному рівні, міжнародних місіонерських та релігійних рухів, політична і міжнародна благодійна діяльність. Також сфера стратегічних комунікацій охоплює публічну дипломатію, зв'язки з громадськістю, інформаційні та психологічні операції. У цьому списку слід згадати інформаційні заходи щодо впровадження проєктів цивільно-військового співробітництва, розвідувальне забезпечення стратегічних комунікацій, діяльність у кіберпросторі (зокрема у соціальних мережах), залучення ключових лідерів та багато чого іншого.

Результати аналізу наукових публікацій з проблеми підготовки майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій свідчать, що окремі аспекти феномену стратегічних комунікацій досліджували вітчизняні і зарубіжні науковці, серед яких О. Баровська, Е. Голдман (E. Goldman), В. Дронов, Д. Дубов, П. Крістофер (P. Christopher), В. Ліпкан, О. Кушнір, У. Логінова, Є. Макаренко, Х. Носхафт (H. Nothhaft), К. Халлахан (K. Hallahan), Д. Хольцхаузен (D. Holtzhausen), В. Хонін та інші.

Універсальне визначення поняття «стратегічні комунікації» подано у дослідженні, яке представили Д. Верчіч (D. Verčič), Б. Рулер (B. Ruler), К. Шрірамеш (K. Sriramesh), Д. Хольцхаузен (D. Holtzhausen). Вітчизняне наукове осмислення стратегічних комунікацій подано у працях Г. Почепцова (стратегічні комунікації в політиці, бізнесі та державному управлінні). У роботах О. Давліканової, Л. Компанцевої досліджено стратегічні комунікації для безпекових і державних інституцій. Основні характеристики стратегічних комунікацій окреслив С. Соловійов, а О. Кушнір визначив роль стратегічних комунікацій у формуванні української державності.

Для вирішення наукового завдання дослідження важливе значення мають публікації, у яких подано досвід підготовки майбутніх фахівців міжнародних відносин до різних аспектів професійної діяльності. Зокрема, формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародних відносин в освітньому середовищі класичного університету було предметом уваги О. Сніговської, а Ю. Поповський розглянув особливості підготовки майбутніх фахівців міжнародних економічних відносин до професійного спілкування засобами навчальних тренінгів. Окремі аспекти проблеми формування і розвитку особистості фахівця-міжнародника розкрито у працях Н. Бідюк, В. Вишпольської, М. Дзюби, К. Істоміної, Н. Кічук, С. Мельничука, С. Перової, С. Пілішек, В. Третька, М. Чикалової та ін. Особливості практичної підготовки фахівців з міжнародних відносин досліджував А. Супрун, а формування професійного іміджу майбутніх фахівців з міжнародних відносин було предметом уваги Л. Сермана. Дослідники Н. Муқан та К. Істоміна висвітлили методологію дослідження професійної підготовки фахівців у галузі міжнародних відносин в університетах Канади. Однак проблема поліпшення якості їхньої підготовки до роботи в системі стратегічних комунікацій досі не була предметом комплексного дослідження, що зумовлює його актуальність.

Водночас не обґрунтовано педагогічних умов підготовки майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій, потребують уточнення критерії та показники сформованості професійної готовності до роботи в цій системі. Важливим перспективним завданням є також цілісне науково-методичне забезпечення процесу підготовки майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій з урахуванням правового режиму воєнного стану.

Посилюють актуальність теми і результати аналізу професійної підготовки майбутніх фахівців міжнародних відносин, які свідчать про те, що освітнє середовище у закладах вищої освіти (далі – ЗВО) не завжди забезпечує результативне формування готовності до роботи в системі стратегічних комунікацій. Крім цього узагальнення результатів аналізу відгуків на випускників ЗВО, які впродовж року виконували обов'язки на посадах помічників керівника підприємства (установи, організації), референтів, дипломатичних кур'єрів тощо, вказують на те, що лише 35,6 % з них демонструють на високому рівні готовність до роботи в системі стратегічних комунікацій. Непоодинокими є випадки, коли фахівці мають низький рівень

здатності до аналізу міжнародної ситуації, не вміють збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події чи процеси. Також часто фахівці-міжнародники не вміють швидко розрізняти і спростовувати інформаційні маніпуляції.

Потребують розв'язання *суперечності*, які виявлено в результаті аналізу теорії та практики професійної підготовки у ЗВО майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій, зокрема між: потребою сучасного суспільства у фахівцях, здатних ефективно працювати в системі стратегічних комунікацій, і можливостями її повноцінного забезпечення засобами традиційного освітнього процесу вищої школи; необхідністю розроблення міжкультурного аспекту підготовки у ЗВО майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій та нерозробленістю науково-методичного забезпечення цієї підготовки; усвідомленням майбутніми фахівцями міжнародних відносин необхідності у неперервному особистісно-професійному розвитку та недостатністю відповідних знань, умінь і навичок.

Отже, необхідність удосконалення змісту й якості підготовки майбутніх фахівців міжнародних відносин, теоретична і практична значущість вирішення наукового завдання, його недостатня розробленість, а також наявні суперечності зумовили вибір теми дисертації **«Підготовка майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій»**.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію підготовлено відповідно до тематичного плану науково-дослідницьких робіт Хмельницького національного університету в межах тем науково-дослідницької роботи «Формування особистості як суб'єкта самотворення» (ДР 0119U103663) та «Психолого-педагогічні засади професійно-особистісного розвитку фахівців в умовах трансформації суспільства» (ДР 0125U003711). Тема роботи затверджена вченою радою Хмельницького національного університету (протокол № 3 від 27.10.2022 р.).

3. Наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає в тому, що: *уперше* обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій (створення когнітивно-розвивального освітнього середовища із використанням сучасних цифрових технологій для формування глибоких знань у сфері міжнародних комунікацій; організація практико-орієнтованого навчання шляхом моделювання контексту майбутньої професійної діяльності; інтеграція професійно-особистісного розвитку студентів шляхом наставництва, фасилітації та реєр-to-реєр навчання; формування ціннісних орієнтирів та етичної відповідальності через аналіз різних моральних дилем у міжнародних комунікаціях; задіявання комплексної системи оцінювання, що враховує аналітичні звіти, практичні кейси, портфоліо комунікаційних стратегій та рефлексивний аналіз); визначено сутність поняття «професійна готовність майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій» (комплексна характеристика, яка охоплює

сукупність знань, умінь, навичок, особистісних якостей та ціннісних орієнтацій, необхідних для ефективного виконання професійних обов'язків у системі стратегічних комунікацій, і забезпечує здатність фахівців аналізувати, розробляти та впроваджувати комунікаційні стратегії, взаємодіяти з різними культурними і соціальними групами, реагувати на виклики інформаційної безпеки, а також відстоювати національні інтереси на міжнародному рівні); *удосконалено* діагностичний апарат для з'ясування стану сформованості професійної готовності майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій завдяки використанню критеріїв (пізнавального, функціонального, професійно-психологічного та аксіологічного), відповідних їм показників і характеристики рівнів (низького, середнього, високого та експертного); *подальшого розвитку* набули положення про зміст і структуру професійної готовності майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій як єдності когнітивного, діяльнісного, професійно-особистісного і ціннісного компонентів та особливості її формування, визначення сутності поняття «система стратегічних комунікацій» (комплексний підхід до планування, впровадження й оцінки комунікаційних стратегій, спрямованих на досягнення довгострокових цілей організації або держави через цілеспрямоване використання інформації та комунікаційних засобів, що охоплює низку ключових компонентів, які забезпечують ефективну взаємодію з внутрішньою і зовнішньою аудиторіями).

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації полягає в розширенні й поглибленні наукових уявлень про підготовку майбутніх фахівців міжнародних відносин до діяльності в системі стратегічних комунікацій як самостійному напрямі професійної освіти. Уточнено та концептуалізовано поняття професійної готовності як інтегративної характеристики, що поєднує когнітивний, діяльнісний, професійно-особистісний і ціннісний компоненти. Дослідження поглиблює теорію професійної підготовки шляхом обґрунтування педагогічних умов формування такої готовності, зокрема ролі когнітивно-розвивального освітнього середовища, практико-орієнтованого навчання, наставництва та ціннісно-етичного виміру професійної діяльності. Подальшого розвитку набули наукові положення щодо змісту і структури професійної готовності та педагогічного осмислення системи стратегічних комунікацій як цілісного освітньо-професійного контексту підготовки фахівців міжнародних відносин..

Практичне значення одержаних результатів полягає в: розробленні та впровадженні в систему професійної підготовки методичних рекомендацій науково-педагогічним працівникам щодо підготовки майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій; розробленні проблемних завдань різних рівнів складності для набуття вмінь і навичок розв'язувати типові та нестандартні професійні ситуації у сфері стратегічних комунікацій для використання під час викладання навчальних дисциплін «Інтеграційні / дезінтеграційні процеси та світова політика», «Ділові переговори та конфліктологія в міжнародних відносинах».

Одержані результати дослідження можуть бути використані в системі професійної підготовки майбутніх фахівців міжнародних відносин, а також за умов адаптації розроблених матеріалів – для проведення занять із професійної підготовки з різними категоріями фахівців, на курсах підвищення кваліфікації.

5. Використання результатів роботи. Результати дослідження впроваджено в освітній процес Львівського національного університету імені Івана Франка (акт № 735-У від 28.02.2025 р.), Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (акт № 307 від 02.06.2025 р.), Хмельницького національного університету (акт № 67-01-48 від 13.01.2026 р.), Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (акт № 0157 від 19.01.2026 р.).

6. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі. Усі подані в дисертації наукові результати автор отримав самостійно. У науковій статті «Діденко О., Діденко Р. Підготовка майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій як предмет наукових досліджень. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : педагогічні науки. Хмельницький : Вид во НАДПСУ, 2023. № 2(33). С. 126–142» здобувач узагальнив результати аналізу публікацій з проблеми підготовки фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі іншомовної освіти та міжкультурної комунікації Хмельницького національного університету.

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор **Третько Віталій Віталійович**.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, встановлено, що дисертаційна робота Діденка Ростислава Олександровича є результатом самостійних досліджень здобувача, не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення.

7. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача. Основні результати дослідження за темою дисертації опубліковано у 15 наукових працях, із них 5 наукових статей (1 – у співавторстві) – у фахових виданнях України в галузі педагогіки (категорія Б), 9 публікацій – у матеріалах наукових конференцій, 1 методичні рекомендації науково-педагогічним працівникам.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Діденко О., Діденко Р. Підготовка майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій як предмет наукових досліджень. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : педагогічні науки. Хмельницький :*

Вид-во НАДПСУ, 2023. № 2(33). С. 126–142. <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v33i2.1436>

2. Didenko R. O. Experience and Peculiarities of the Content of Training Future International Relations Specialists to Work in the System of Strategic Communications. *Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*. 2023. № 10(16). С. 281–292. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10\(16\)-281-292](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10(16)-281-292)

3. Діденко Р. О. Структура та особливості діагностики професійної готовності майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2024. Т. 12, № 9. С. 21–26. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol12i9-003>

4. Діденко Р. О. Обґрунтування педагогічних умов підготовки майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2025. Т. 13, № 1. С. 15–22. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i1-002>

5. Didenko R. O. Results of Experimental Work on Training Future International Relations Specialists to Work in the System of Strategic Communications. *Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*. 2025. № 5(35). С. 911–924. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-5\(35\)-911-924](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-5(35)-911-924)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

6. Діденко Р. О. Актуальні питання підготовки майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій. *Філософські аспекти професійної освіти* : матеріали Х Міжнародної науково-практичної конференції (м. Херсон – Кропивницький, 17 листопада 2022 р.) / Херсонський державний аграрно-економічний університет. Херсон – Кропивницький : ПП «Поліум», 2022. С. 99–101.

7. Діденко Р. О. Зарубіжний досвід підготовки майбутніх фахівців до роботи в системі стратегічних комунікацій. *Актуальні питання теорії та практики в галузі права, освіти, соціально-гуманітарних та поведінкових наук в умовах воєнного стану* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 25–26 квітня 2023 р.) : у двох томах. Т. 2 / Академія Державної пенітенціарної служби. Чернігів, 2023. С. 247–250.

8. Діденко Р. О. Європейський досвід підготовки майбутніх фахівців до роботи в системі стратегічних комунікацій. *Відкрита наука України: візійний дискурс в умовах воєнного стану* : матеріали II Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 27–29 вересня 2023 р.) / Ужгородський національний університет. Ужгород, 2023. С. 317–318.

9. Діденко Р. О. Особливості змісту готовності майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій. *Інтеграція теорії у практику: проблеми, пошуки, перспективи в умовах*

воєнного стану : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 01 листопада 2023 р.) / Пенітенціарна академія України. Чернігів, 2023. С. 70–73.

10. Діденко Р. О. Критерії оцінки готовності майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій. *Інноваційні підходи до розвитку компетентнісних якостей фахівців в умовах професійного становлення* : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ізмаїл, 19–20 квітня 2024 р.) / Дунайський інститут Національного університету «Одеська морська академія». Запоріжжя : АА ТанDEM, 2024. С. 307–310.

11. Діденко Р. О. Педагогічні умови підготовки майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій. *Актуальні питання теорії та практики в галузі права, освіти, соціально-гуманітарних та поведінкових наук в умовах воєнного стану* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 25 квітня 2024 р.) / Пенітенціарна академія України. Чернігів, 2024. С. 368–371.

12. Діденко Р. О. Структура поняття «професійна готовність майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій». *Перспективи розвитку науки, освіти, технологій та суспільства в контексті євроінтеграції* : матеріали міжнародної науково-практичної конф. (м. Рівне, 2 травня 2024 р.) / Центр фінансово-економічних наукових досліджень. Рівне, 2024. С. 13–14.

13. Діденко Р. О. Критерії та показники професійної готовності майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій. *Теоретичні та практичні аспекти розвитку науки та освіти* : матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конф. (м. Львів, 9–10 березня 2025 р.) / Львівський науковий форум. Львів, 2025. С. 31–33.

14. Діденко Р. О. Результати дослідження результативності педагогічних умов підготовки майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій. *Практичні та теоретичні питання розвитку науки та освіти* : матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 9–10 квітня 2025 р.) / Львівський науковий форум. Львів, 2025. С. 26–28.

Опубліковані праці, що додатково відображають наукові результати дисертації

15. Діденко Р. О. Методичні рекомендації науково-педагогічним працівникам щодо формування професійної готовності майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій. Хмельницький : Друкарня PolyLux, 2025. 106 с.

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Діденка Ростислава Олександровича «Підготовка майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій», що подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради Закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, та відповідає напряму наукового дослідження освітньо-наукової програми Хмельницького національного університету зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.

РЕКОМЕНДУВАТИ:

Дисертаційну роботу «Підготовка майбутніх фахівців міжнародних відносин до роботи в системі стратегічних комунікацій», подану Діденком Ростиславом Олександровичем на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту.

Головуюча публічної презентації:
доктор педагогічних наук, професор,
завідувачка кафедри іншомовної
освіти і міжкультурної комунікації
Хмельницького національного університету

Наталя БІДЮК

